

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 11.12.2002
KOM(2002) 704 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

**Mot en bättre struktur för samråd och dialog. Allmänna principer och miniminormer
för kommissionens samråd med berörda parter**

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Mot en bättre struktur för samråd och dialog. Allmänna principer och miniminormer för kommissionens samråd med berörda parter

I. Inledning

De europeiska institutionerna och samhället samverkar på olika sätt. Det sker

- främst genom Europaparlamentet, som utgörs av valda representanter för Europas medborgare,
- genom EU:s institutionaliserade rådgivande organ (Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén), utifrån deras uppgifter enligt fördragen och
- genom mindre formella direkta kontakter med berörda parter.

I vitboken om styrelsereformerna i EU åtog kommissionen sig att bidra till en bättre struktur för samråd och dialog inom EU.

Kommissionen har tagit fram detta förslag avseende samråd med berörda parter för att fullfölja sina åtaganden. Förslaget är samtidigt ett direkt bidrag till handlingsplanen för regelförenkling och den nya strategin för konsekvensanalys.

Omfattande samråd är ingen ny företeelse. Faktum är att det inom kommissionen finns en lång tradition av samråd med externa berörda parter när den utformar sina strategier. Externt samråd ingår under utformningen av nästan alla kommissionens politikområden.

Fördelarna med att stå öppen för inflytande utifrån är således redan kända. Det har fram tills nu dock inte funnits något sammanhållet tillvägagångssätt för hur kommissionen genomför dessa samråd. Varje avdelning har haft egna tillvägagångssätt och metoder för att samråda med intressegrupperna inom den egna sektorn. Även om detta utan tvivel har lett till många exempel på bra relationer mellan kommissionen och intressegrupperna finns det en allmän uppfattning, bland många inom kommissionen och dem som kommissionen samråder med, att förfarandet borde vara mer enhetligt. De berörda parternas reaktion på vitboken om styrelsereformerna har bekräftat denna bedömning¹.

Genom detta dokument fastslår kommissionen därför ett antal allmänna principer som bör styra relationerna med berörda parter samt en uppsättning miniminormer för kommissionens samrådsförfaranden².

Bakgrunden till detta dokumentet är framför allt att se till att alla relevanta parter konsulteras på lämpligt sätt.

Huvudmålen med tillvägagångssättet kan sammanfattas på följande sätt:

---

¹ Dessa kommentarer visas på kommissionens hemsida om styrelseformer http://europa.eu.int/comm/governance/index_en.htm

² De allmänna principernas och miniminormernas omfattning beskrivs i avsnitt V, "Kännetecken och omfattning".

- Att bidra till ett större engagemang från berörda parter genom ett mer överskådligt samrådsförfarande vilket kommer att vara positivt för kommissionens ansvar gentemot medborgarna.
- Att tillhandahålla allmänna principer och normer för samråd som kommer att hjälpa kommissionen att rationalisera sina samrådsförfaranden och genomföra dessa på ett meningsfullt och systematiskt sätt.
- Att bygga upp en samrådsstruktur som är sammanhängande men ändå flexibel nog för att ta hänsyn till de olika intressenas särskilda krav, samt behovet av att utforma lämpliga samrådsstrategier för varje politiskt förslag.
- Att främja utbyte av kunskap och goda arbetsmetoder inom kommissionen.

De allmänna principerna och miniminormerna i detta dokument offentliggjordes i form av ett utkast i juni 2002 för kommentarer från berörda parter. Resultatet av detta samrådsförfarande beskrivs i del IV.

II. Allmän bakgrund till kommissionens samrådsförfarande

Alla parter vinner på samråd

Olika tillvägagångssätt för samråd utgör en del av de europeiska institutionernas verksamhet genom hela lagstiftningsprocessen, från arbetet med att utforma politiken innan kommissionen lägger fram ett förslag och de lagstiftande instansernas antagande av förslaget till genomförandet av detsamma. Beroende på vilka frågor det rör sig om syftar dessa samråd till att skapa möjligheter för bidrag från regionala och lokala myndigheter, företag och företagssammanslutningar, det civila samhällets organisationer, berörda enskilda medborgare, akademiker och tekniskt sakkunniga, samt intresserade parter i tredjeland.

Kommissionen, parlamentet och rådet har redan särskilda institutionaliserade rådgivande organ till sin hjälp, nämligen Ekonomiska och sociala kommittén (ESK) och Regionkommittén (ReK). Kommissionen fäster stor vikt vid att uppmuntra dessa instanser att spela en aktiv roll och har vidtagit nödvändiga åtgärder för att så skall ske (se kapitel III).

Dessa instansers mycket viktiga roll utesluter dock inte direkta kontakter mellan kommissionen och intressegrupperna. Faktum är att det enligt fördragen åligger kommissionen att genomföra omfattande samråd och att detta bidrar till att lägga fram bra förslag inför de lagstiftande församlingarna. Detta är helt i linje med Europeiska unionens rättsliga struktur som fastställer att *”kommissionen bör [...] företa omfattande samråd innan den föreslår lagstiftning och, när det är lämpligt, offentliggöra handlingarna från sådana samråd”*³.

---

³ Protokoll (nr 7) om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna som fogats till Amsterdamfördraget.

Omfattande samråd och den representativa demokratin principer står alltså inte i strid med varandra. Det är självklart att beslutsprocessen i EU främst får sin legitimitet genom de europeiska folkens valda representanter. Som Europaparlamentet uttryckte det i sin resolution om vitboken om styrelseformer i EU⁴: *”Att samverka med berörda parter [...] kan bara komplettera och inte ersätta beslutsförfaranden inom de lagstiftande och demokratiskt legitimerade institutionerna; I lagstiftningsförfarandet är det endast rådet och parlamentet i deras egenskap som lagstiftare som [...] kan vara ansvariga beslutsfattare”*. Kommissionens utgångspunkt är följaktligen att låta berörda parter yttra sig men inte bestämma.

Å andra sidan skall man inte undervärdera svårigheterna med att se till att alla deltagare behandlas korrekt och rättvist under ett samrådsförfarande. Kommissionen har framförallt betonat att den har för avsikt att *”minska risken för att de politiska beslutsfattarna bara lyssnar på argument från en sida eller från särskilda grupper som har lättare att få tillträde till maktens korridorer [...]”*⁵. För detta krävs att de relevanta målgrupperna för ett visst samråd identifieras utifrån tydliga kriterier.

Genom att fullgöra sin skyldighet att samråda säkerställer kommissionen att dess förslag är tekniskt och praktiskt genomförbara och baserade på principen att de skall vara förankrade hos gräsrotterna. Bra samråd har med andra ord dubbla syften genom att de hjälper till att förbättra politikens resultat och samtidigt främjar berörda parter och den stora allmänhetens engagemang. Öppna och enhetliga samrådsförfaranden från kommissionens sida har dessutom en annan fördel. De gör det inte bara möjligt för allmänheten att vara delaktiga i större utsträckning, utan de ökar också de lagstiftande organens möjligheter att noggrant granska kommissionens verksamhet (t.ex. genom att tillhandahålla dokument som sammanfattar resultatet från samrådet).

Det civila samhällets organisationers särskilda roll

Även om målgrupperna för samrådet varierar beroende på omständigheterna bör alla berörda parter i samhället ha möjlighet att uttrycka sina åsikter.

I detta sammanhang spelar det civila samhällets organisationer en viktig roll genom att de kan underlätta en bred politisk dialog. I vitboken om styrelseformer i EU betonades därför vikten av att dessa organisationer deltar i kommissionens samråd. Kommissionen uppmuntrar i synnerhet ett enhetligt tillvägagångssätt när det gäller möjligheterna för det civila samhällets organisationer att vara representerade på europeisk nivå.

Denna särskilda roll för det civila samhällets organisationer i moderna demokratier är nära kopplad till den grundläggande rättigheten för medborgare att grunda föreningar i syfte att uppnå ett gemensamt mål, som framgår av artikel 12 i den europeiska stadgan om de grundläggande rättigheterna⁶. Medlemskap i en förening ger medborgarna en annan möjlighet till aktivt deltagande vid sidan av engagemang i politiska partier eller genom val.

---

⁴ A5-0399/2001.

⁵ Styrelseformerna i EU – vitbok.

⁶ ”Var och en har rätt till frihet att delta i fredliga sammankomster samt till föreningsfrihet på alla nivåer, särskilt på det politiska, fackliga och medborgerliga området (...)”.

Vitboken om styrelseformerna i EU

”Det civila samhället är av stor betydelse för att framföra medborgarnas önskemål och för att erbjuda tjänster som svarar mot människors behov. [...] Det civila samhället ser i ökad utsträckning Europa som en möjlig väg att förändra politikens inriktning och samhället. [...] en chans att mer aktivt involvera medborgarna i arbetet för att uppnå unionens mål. De kan erbjudas en möjlighet att i strukturerad form uttrycka respons, kritik och protester.”

Det kan uppstå en del svårigheter inom detta område eftersom det inte finns någon gemensam definition av termen ”civil samhällsorganisation”, och ännu mindre en rättslig sådan. Inte desto mindre kan den användas för att hänvisa till en rad av organisationer, inbegripet arbetsmarknadens parter, (dvs. fackförbund och arbetsgivarorganisationer⁷); representativa organisationer på det sociala och ekonomiska området som inte är arbetsmarknadsparter i egentlig mening (till exempel konsumentorganisationer); ideella organisationer (icke-statliga organisationer) som samlar människor kring gemensamma mål, t.ex. miljöskyddsföreningar, organisationer för skydd av de mänskliga rättigheterna, välgörenhetssammanslutningar, utbildningsorganisationer, osv., vidare lokalt baserade sammanslutningar som uppstår i närsamhället och verkar för mål som dikteras av medlemmarna, t.ex. ungdomsorganisationer, föreningar för familjefrågor och alla organisationer som ger medborgarna möjlighet att engagera sig lokalt och kommunalt, och likaså religiösa samfund.⁸

Det är uppenbart att denna beskrivning samlar samhällets grundläggande strukturer utanför regeringen och den offentliga förvaltningen, inbegripet ekonomiska aktörer som allmänt inte anses tillhöra den ”tredje sektorn” eller de icke-statliga organisationerna. Fördelen är att den är bred och visar att begreppet civila samhällsorganisationer är djupt rotat i medlemsstaternas demokratiska traditioner.

III. Förbättring av kommissionens samrådsförfaranden – en pågående process

Kommissionen börjar inte från noll när det gäller att involvera berörda parter. Under de senaste åren har flera åtgärder vidtagits för att ytterligare förbättra samrådsförfarandena. Nedan följer några exempel.

---

⁷ Fackföreningarna och arbetsgivarorganisationerna har en särskild roll att spela på grund av sin representativitet. Sålunda är kommissionen enligt EG-fördraget skyldig att rådfråga båda dessa sidor när den förbereder förslag, särskilt inom socialpolitiken. Under vissa förhållanden kan de träffa bindande avtal som senare omvandlas till gemenskapslagstiftning (inom den sociala dialogen).

⁸ Denna beskrivning överensstämmer med den analys som Ekonomiska och sociala kommittén utvecklat i ”Det organiserade medborgarsamhällets roll och bidrag vid byggandet av Europa” (EGT C 329, 17.11.1999, s. 30).

Initiativet för interaktiv politik

Den 3 april 2001 antog Europeiska kommissionen ett meddelande om interaktiv politik (C(2001) 1014) som syftar till att förbättra styrelseformerna genom användning av Internet för att samla in och analysera reaktioner och använda dessa i Europeiska unionens lagstiftningsprocess. Initiativet för interaktiv politik är ett av de verktyg som skall hjälpa kommissionen att som en modern förvaltning snabbare och mer korrekt uppfylla de krav som ställs av medborgare, konsumenter och näringsliv.

Initiativet för interaktiv politik omfattar utveckling av två Internetbaserade mekanismer som kommer att förbättra kommissionens möjlighet att bedöma de faktiska konsekvenserna av EU:s politik (eller avsaknad av politik):

- En återkopplingsmekanism som bidrar till att samla in spontana reaktioner från marknaden. Förmedlingen sker via befintliga nätverk och kontaktytor i syfte att få fortlöpande tillgång till de ekonomiska aktörernas och EU-medborgarnas synpunkter och erfarenheter.
- En samrådsmekanism som utformats för att snabbare och på ett strukturerat sätt ta emot och lagra kommentarer till nya initiativ. Här ingår att upprätta permanenta paneler, till exempel Företagspanelen, som skall göra en bedömning av synpunkterna.

Coneccs

I databasen Coneccs (*Samråd mellan Europeiska kommissionen och det civila samhället*) har man samlat uppgifter om formella och strukturerade samrådsorgan⁹. Syftet är att tillhandahålla information om kommissionens kommittéer och andra strukturer genom vilka samråd med det civila samhällets organisationer hålls på ett formellt och strukturerat sätt.

Via Coneccs webbsida på Europaservern kan allmänheten också ta del av information om icke vinstdrivande civila samhällsorganisationer på europeisk nivå. Denna förteckning över organisationer har skapats på frivillig grund och är bara avsedd som en informationskälla och inte som ett officiellt erkännande av organisationerna.

Coneccs är ett dynamiskt verktyg under ständig utveckling.

Kommissionen kommer även i framtiden att fortsätta processen med att förbättra sina samrådsförfaranden. Kommissionen är till exempel mycket engagerad i arbetet med att tillämpa FN/ECE:s "Århuskonvention" om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och möjlighet till rättslig prövning avseende miljöfrågor, ett område som är mycket viktigt för de europeiska medborgarna¹⁰.

En aktivare roll för de rådgivande organen inom gemenskapens institutioner

---

⁹ http://europa.eu.int/comm/civil_society/coneccs/index.htm

¹⁰ Detta kan innebära att det krävs ytterligare genomförandeåtgärder på gemenskapsnivå, vilket är under övervägande.

Som angivits i inledningen har Ekonomiska och sociala kommittén (ESK) och Regionkommittén (ReK) nyckelroller i samrådsförandet enligt fördragen. I sin egenskap av institutionaliserade rådgivande EU-organ representerar de en djupt rotad samrådstradition. Kommissionen vill gärna utnyttja deras erfarenhet och uppmanar till en mer aktiv roll för dessa instanser.

Kommissionen slöt 2001 därför samarbetsprotokoll med Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. Syftet med protokollen är att stärka EU-institutionernas roll som länk till det organiserade civila samhället (ESK) respektive den regionala och lokala nivån (ReK). Beträffande ESK återspeglar denna nya strategi framför allt andan i Nicefördraget. I fördraget stärktes ESK:s roll som en del av gemenskapens struktur genom att det fastställs att kommittén ”skall vara sammansatt av företrädare för de olika ekonomiska och sociala grupperingarna i det organiserade civila samhället”. Vad ReK beträffar är samarbetsprotokollet av grundläggande betydelse eftersom kommittén har dubbla roller: den är det organ som företräder regionala och lokala myndigheter i EU och fungerar dessutom som en oundgänglig mellanhand mellan dessa myndigheter och EU:s institutioner.

Inom kommissionen tillämpas dessa protokoll¹¹ på grundval av en intern handledning för kommissionens avdelningar.

Enligt protokollen kommer dessa organ att inom en nära framtid ombedjas att organisera samråd på kommissionens vägnar. Det kommer då att bli nödvändigt att diskutera med dem hur de kan passa in i de ramar som anges i detta dokument.

IV. Samrådsförandets resultat

Efter offentliggörandet av vitboken om styrelseformerna i EU har kommissionen fått många positiva kommentarer¹² till sitt engagemang för att skapa enhetliga riktlinjer för samråd med berörda parter. Flera organisationer betonade dock att de gärna ville ge kommissionen mer utförliga kommentarer på grundval av ett faktiskt utkast till riktlinjer för samråd.

Kommissionen beslutade därför att offentliggöra ett sådant utkast i form av ett samrådsdokument¹³ och uppmanade alla berörda parter att lämna synpunkter på de föreslagna allmänna principerna och miniminormerna. Detta tillvägagångssätt uppskattades i hög grad av alla tillfrågade. Som det uttrycktes i ett av bidragen: *”Det faktum att kommissionen inbjuder till samråd om de föreslagna allmänna principerna och miniminormerna är i sig ett bevis för god samrådspraxis.”*

---

¹¹ Tillämpningen av dessa protokoll kommer att innebära begäran om preliminära yttranden i övergripande frågor inom ramen för kommissionens strategiska prioriteringar och systematiskt samråd avseende grön- och vitböcker, samt ökat tillfälligt samarbete (utfrågningar, gemensamma konferenser, andra arrangemang).

När det gäller ESK kan man även överväga andra sätt att stärka dess roll för att underlätta dialogen med det civila samhället, med utgångspunkt i dess övergripande samordningsfunktion.

¹² Kommentarererna kan läsas på:

http://europa.eu.int/comm/governance/contributions/index_en.htm

¹³ ”Mot en bättre struktur för samråd och dialog. Förslag till allmänna principer och miniminormer för kommissionens samråd med berörda parter” (KOM (2002) 277 slutlig).

Kommissionen fick sammanlagt 88 bidrag i form av kommentarer från medlemsstaternas regeringar (Tyskland, Sverige, Storbritannien) och från regeringen i en icke-medlemsstat (USA) samt från internationella, europeiska och nationella organisationer (företrädare för både den privata sektorn och icke-statliga organisationer), regionala och lokala myndigheter, religiösa intressegrupper och kyrkor, enskilda medborgare och företag. En förteckning över bidragsgivarna finns i bilagan. De texter som inkom finns tillgängliga på Internet, tillsammans med information om de allmänna målen för och strukturen hos de grupper som lämnade synpunkter på sina organisationers vägnar.¹⁴

Både antalet bidrag och bidragens mycket höga kvalitet vittnade om det stora intresset för kommissionens samrådspraxis hos externa parter.

Alla reaktioner och kommentarer som kommissionen tog emot analyserades noga för att undersöka om, och i vilken utsträckning, de kunde införlivas i den slutliga versionen av de allmänna principerna och miniminormerna, som kommissionen antar i och med detta dokument.

1. Huvuddragen i de omarbetade allmänna principerna och miniminormerna

Vid omarbetningen av det första utkastet har följande huvudsakliga ändringar gjorts:

- Tillämpningsområdet för de allmänna principerna och miniminormerna har klargjorts.
- En tydligare koppling har gjorts mellan kommissionens konsekvensanalys och användningen av samråd.
- De praktiska konsekvenserna av de allmänna principerna har angivits tydligare.
- Hänsyn har tagits till europeiska och nationella organisationers begränsade möjligheter att lämna synpunkter på kommissionens samrådsdokument på medlemmarnas vägnar.
- Användningen av urvalskriterier för riktade samrådsförfaranden har förklarats närmare.

Vidare kommer kommissionen att genomföra ett antal åtgärder för att säkra en korrekt tillämpning och övervakning vid alla dess avdelningar (se avsnitt IV.3).

---

¹⁴

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgc/consultation/index_en.htm

2. Feedback på de kommentarer som inkommit

I enlighet med riktlinjerna i samrådsdokumentet vill kommissionen ge feedback på de huvudsakliga frågor som tagits upp av deltagarna i samrådsförfarandet avseende de allmänna principerna och miniminormerna.

DOKUMENTETS KARAKTÄR

En del av de tillfrågade ifrågasatte kommissionens beslut att fastställa samrådsnormer i form av ett meddelande från kommissionen (dvs. i form av ett strategidokument) i stället för att anta ett rättsligt bindande instrument. De hävdade att normerna därigenom skulle förbli tandlösa och att kommissionen inte skulle kunna förvissa sig om att dess samrådsförfaranden blev konsekventa och sammanhängande.

Kommissionen är dock fortfarande övertygad om att rättsligt bindande bestämmelser om samråd inte är önskvärda, av två skäl: För det första måste en tydlig skiljelinje dras mellan samråd som inleds på kommissionens eget initiativ innan ett förslag antas och den därpå följande formaliserade och obligatoriska beslutsprocess som fastställs i fördragen. För det andra måste man undvika en situation där ett förslag från kommissionen skulle kunna prövas av domstolen på grund av en påstådd brist på samråd med berörda parter. En sådan överdrivet formalistisk hållning skulle varken vara förenlig med behovet av att fatta beslut vid rätt tidpunkt eller med medborgarnas förväntningar att EU:s institutioner skall koncentrera sig på sakfrågor i stället för på formalia.

Dessa farhågor hos vissa deltagare i samrådsförfarandet för att principerna och riktlinjerna riskerar att bli verkningslösa eftersom de inte är rättsligt bindande, beror dessutom på ett missförstånd. Det säger sig självt att kommissionens avdelningar måste följa principerna och riktlinjerna när kommissionen beslutat att tillämpa dem.

Slutligen anser kommissionen att en förbättring av dess samrådspraxis inte bör grundas på ”styrning och kontroll”, utan på lämplig vägledning och hjälp till kommissionstjänstemän som ansvarar för samrådsförfaranden. De allmänna principerna och miniminormerna bör tjäna som utgångspunkt för en fortgående intern läroprocess.

Rapportering om tillämpningen av de allmänna principerna och miniminormerna kommer att ske i samband med den årliga rapporten om bättre lagstiftning, såsom förutses i handlingsplanen på det området.

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Ett antal av de tillfrågade rekommenderade att det tydligare skulle förklaras vilka slags initiativ de nya riktlinjerna för samråd skall gälla. Kommissionen har därför klargjort tillämpningsområdet för samrådsnormerna.

Kommissionen tog emellertid inte fasta på den idé som framfördes av några deltagare, om att utvidga normernas tillämpningsområde generellt sett (så att de skulle gälla för alla samrådsförfaranden) eller att skilja normerna från kommissionens hållning till utökad konsekvensanalys. Detta beslut ligger i linje med de övergripande

proportionalitetsprinciperna, som måste vara vägledande för kommissionens förvaltningspraxis (se de allmänna principerna under rubriken ”Effektivitet”). Det hänger också samman med det faktum att kommissionen, med hänvisning till sin initiativrätt, måste göra en bedömning av sitt samrådsbehov från fall till fall.

Vidare måste kommissionen återigen erinra om att samråd aldrig kan vara en ständig process utan slut. Man måste med andra ord hålla samråd under en begränsad tid och sedan gå vidare med det interna beslutsförfarandet och kommissionens slutgiltiga beslut.

MÖJLIGHET ATT DELTA I SAMRÅDSFÖRFARANDEN

I kommissionens samrådsdokument gjordes åtskillnad mellan öppna och riktade samrådsförfaranden, vilket gav upphov till många kommentarer om huruvida möjligheten att delta i samrådsförfaranden bör vara begränsad och hur en kvalitetsbedömning av synpunkterna från berörda parter bör gå till.

De tillfrågades synpunkter varierar från dem som hävdar att endast representativa europeiska organisationer bör tillfrågas till andra som anser att ingen berörd eller drabbad part bör uteslutas.

Kommissionen vill därför klargöra att man kommer att arbeta med bred förankring, i enlighet med principen om öppen förvaltning: varje enskild medborgare och varje företag och sammanslutning kommer även fortsättningsvis att kunna lämna synpunkter till kommissionen. Kommissionen har alltså inte för avsikt att skapa nya byråkratiska hinder för att begränsa antalet möjliga deltagare i samrådsförfaranden.

Ytterligare två överväganden måste dock göras i detta sammanhang. För det första är det god rutin att tydligt definiera målgruppen innan ett samrådsförfarande inleds. Kommissionen bör med andra ord aktivt inhämta synpunkter från berörda parter, som följaktligen måste väljas ut med utgångspunkt i lämpliga kriterier. För det andra är tydliga urvalskriterier nödvändiga även när möjligheten att delta i samråd är begränsad av praktiska skäl. Detta gäller framför allt berörda parters deltagande i rådgivande organ eller vid utfrågningar. Innehållet i norm B bör ses mot denna bakgrund.

Kommissionen vill återigen betona vikten av synpunkter från representativa europeiska organisationer. I detta avseende bör det noteras att Ekonomiska och sociala kommittén har utarbetat ett antal kvalifikationskriterier för den så kallade civila dialogen¹⁵. Frågan om representativitet på europeisk nivå bör dock inte utgöra

---

¹⁵ ”För att kunna komma i fråga måste en europeisk organisation uppfylla följande krav: Ha en varaktig struktur på gemenskapsnivå. Ha direkt tillgång till medlemmarnas sakkunskaper och därmed snabb och konstruktiv rådgivning. Företräda allmänna angelägenheter av europeiskt samhällsintresse. Vara sammansatt av organisationer som på respektive medlemsstatsnivå är erkända som representativa för de intressen de företräder. Ha representationsorganisationer i det stora flertalet av medlemsstaterna inom EU. Ha redovisningsskyldighet gentemot medlemmarna. Ha mandat att representera och agera på europeisk nivå. Vara oberoende och obunden av direktiv från andra parter. Vara öppen, i synnerhet beträffande finanserna och beslutsprocessernas struktur.” (Yttrande om ”Styrelseformerna i EU – vitbok” av den 20 mars 2002, CES 357/2002).

det enda kriteriet vid bedömningen av synpunkternas relevans eller kvalitet. Kommissionen kommer att undvika samrådsförfaranden som skulle kunna ge intrycket att "Bryssel bara pratar med Bryssel", som en av de tillfrågade uttryckte det. I många fall kan nationella och regionala perspektiv vara av lika stor betydelse för en bedömning av de varierande förhållandena i medlemsstaterna. Vidare kan synpunkter från minoriteter också tillföra väsentliga aspekter till ett öppet politiskt samtal. Det är å andra sidan uppenbart att frågan om de framförda synpunkternas representativitet är av stor betydelse när kommissionen fattar ett politiskt beslut efter ett samrådsförfarande.

Det är därför av avgörande betydelse att kommissionen, när målgrupperna för samråd definieras, ser till att berörda parter ges möjlighet att uttrycka sina åsikter. Minimimormerna har omarbetats och omgrupperats med hänsyn till detta.

ÖPPENHET OCH BERÖRDA PARTERS OBEROENDE

Flera organisationer uttryckte oro för att kommissionen med hänvisning till öppenheten skulle kunna försöka ingripa i deras interna struktur. Kommissionen vill betona att den till fullo respekterar externa organisationers oberoende. Å andra sidan är det av största vikt att redovisa vem som deltagit i ett samrådsförfarande, för att det skall bli meningsfullt och trovärdigt. För att klargöra dessa frågor har de allmänna principerna ändrats något.

TIDFRISTER FÖR SAMRÅD

Många som lämnat bidrag i samrådsförfarandet uppmanade kommissionen att ompröva den minimiperiod för samråd som anges i norm D, eftersom man menade att sex veckor inte var tillräckligt för att formulera kommentarer. I synnerhet europeiska och nationella organisationer uppgav att de behövde längre tid på sig för att rådfråga sina medlemmar innan de kunde lämna samstämmiga bidrag.

Kommissionen vill återigen understryka att man när det gäller samrådsperioderna måste finna en rimlig balans mellan behovet av tillräckligt med information och behovet av snabba beslut. Norm D har ändå ändrats för att så långt möjligt tillgodose organisationernas och intressegruppernas behov.

BESTÄMMELSER OM FEEDBACK

Kommissionen upprepar återigen att feedback till samrådsdeltagare främst kommer att ges genom en officiell kommissionshandling som skall godkännas av kommissionsledamöterna, dvs. i första hand den motivering som bifogas lagstiftningsförslag.

Idén om att ge feedback individuellt (feedbackrapporter), vilket några bidragsgivare efterlyste, är inte förenlig med kravet på effektivt beslutsfattande. Dessutom bör berörda parter komma ihåg att kommissionen fattar beslut som kollegium, dvs. att endast kommissionens ledamöter gemensamt har rätt att väga de för- och nackdelar som framkommit i ett samrådsförfarande mot varandra och anta en slutgiltig ståndpunkt i gemenskapens intresse. Detta hindrar emellertid inte enskilda

kommissionsledamöter eller kommissionstjänstemän på lämplig nivå från att gå in i en öppen diskussion med berörda parter om de politikområden de ansvarar för.

SÄRSKILDA RIKTLINJER FÖR SPECIFIKA MÅLGRUPPER

Flera organisationer framhöll behovet av att utarbeta specifika samrådsförfaranden för deras respektive sektorer.

De regionala och lokala myndigheterna betonade sin roll som demokratiskt legitima organ och frågade hur långt man kommit med utarbetandet av regler för en mer systematisk dialog med sammanslutningar för regionala och lokala myndigheter inom EU, i enlighet med kommissionens vitbok om styrelseformerna i EU. Kommissionen håller nu på att ta fram ett arbetsdokument, där ramarna, omfattningen och formerna för en sådan dialog skall beskrivas. Det kommer att offentliggöras och spridas för samråd.

Kyrkorna uppmanade också kommissionen att etablera en stabilare grund för dialogen med trossamfundet och framförde en rad konkreta förslag till kommissionen.

En icke-statlig organisation framförde idén om att sluta en ”pakt” mellan EU:s institutioner och frivilligorganisationer, på samma sätt som redan skett i vissa medlemsstater.

Både kyrkorna och de icke-statliga organisationerna förordade en artikel i fördragen om en förstärkt dialog med religiösa kretsar och det civila samhället.

Det är uppenbart att dessa förslag sträcker sig längre än de allmänna principerna och miniminormerna för samråd med berörda parter. Kommissionen vill i nuläget koncentrera sig på ett korrekt genomförande av bestämmelserna om bättre lagstiftning, inklusive normerna för samråd.

3. Genomförandeåtgärder

De ändringar som nämns ovan avses bidra till ett smidigt genomförande av de allmänna principerna och miniminormerna. För att kommissionens personal skall kunna tillämpa dem på rätt sätt och för att personalen skall känna sig delaktig behövs dock ytterligare åtgärder. De allmänna principerna och miniminormerna kommer därför att kompletteras med följande åtgärder:

- Personalen kommer att få praktisk vägledning och exempel på goda rutiner på en webbplats på kommissionens intranät.
- Till detta kommer en helpdeskfunktion i form av en brevlåda där personalen kan lägga fram förslag gällande tillämpningen av de allmänna principerna och miniminormerna.
- Lämpliga åtgärder för att öka medvetenheten kommer att vidtas, och vid behov kommer särskilda kurser att anordnas.
- I den årliga rapporten om bättre lagstiftning kommer det också att rapporteras om genomförandet av kommissionens riktlinjer för samråd.

- Samordningen av åtgärderna enligt ovan kommer att ske inom ramen för kommissionens övergripande nätverk för bättre lagstiftning.

4. Slutsatser

Kommissionen anser att de ändrade allmänna principerna och miniminormerna tillsammans med genomförandeåtgärderna utgör ytterligare ett viktigt steg på vägen mot bättre samrådsförfaranden.

I dessa åtgärder beaktas givetvis inte alla önskemål som berörda parter framförde under samrådet om kommissionens ursprungliga förslag från juni 2002. Kommissionen anser dock att de beslut som fattas genom det här dokumentet innebär att man funnit den rätta balansen mellan berörda parter förväntningar och behovet av riktlinjer som under rådande omständigheter är realistiska och genomförbara i förvaltningshänseende.

De slutgiltiga allmänna principerna och miniminormerna i del V kommer att tillämpas från och med den 1 januari 2003.

V. Allmänna principer och miniminormer för kommissionens samråd

Kännetecknen och omfattning

Samrådet mellan kommissionen och berörda parter bör stödjas av vissa grundläggande principer. Genom dessa principer definieras den omgivning i vilken båda parter kommer att vara verksamma. De utgör också grunden för eventuell framtida utveckling när det gäller samrådsstrategier. Principerna stödjer sig framför allt på de allmänna principer som är vägledande för kommissionens verksamhet. Dessa grundläggande principer belystes i kommissionens vitbok om styrelseformerna i EU: öppenhet, delaktighet, tydlig ansvarsfördelning, effektivitet och konsekvens.

För att samrådet skall vara framgångsrikt räcker det inte att en part följer dessa principer, utan båda de parter som deltar i processen måste tillämpa dem effektivt.

Kommissionen kommer att rätta sig efter de allmänna principerna och miniminormerna enligt detta dokument när den håller samråd kring större politiska initiativ. Kommissionens avdelningar kan tillämpa en mer avancerad praxis, och för vissa politikområden kan särskilda bestämmelser gälla. Varken de allmänna principerna eller miniminormerna är juridiskt bindande.

Som ett första steg kommer kommissionen att inrikta sig på genomförandet av de allmänna principerna och miniminormerna i samband med initiativ för vilka en utvidgad konsekvensanalys görs. Kommissionens generaldirektorat uppmanas dock att alltid tillämpa de allmänna principerna och miniminormerna när de har för avsikt att inleda samråd.

Behovet av en utökad konsekvensanalys avgörs av kommissionen i den årliga politiska strategin eller allra senast i kommissionens arbetsplan på grundval av inledande konsekvensbeskrivningar. När kommissionen beslutar om huruvida en utökad konsekvensanalys är nödvändig kommer hänsyn att tas till bl.a. följande kriterier:

- Huruvida förslaget får väsentliga ekonomiska, miljömässiga eller sociala konsekvenser för en viss sektor och huruvida förslaget får väsentliga konsekvenser för de huvudsakliga berörda parterna.
- Huruvida förslaget innebär en större reform av politiken inom en eller flera sektorer.

Enligt kommissionens meddelande om konsekvensanalys behövs ingen konsekvensanalys för vissa åtgärder, t.ex. grönböcker, som gäller politikens utformning och inte ger upphov till några direkta konsekvenser. Vad samråd beträffar utgör grönböcker till sin natur sådana initiativ som omfattas av de allmänna principerna och miniminormerna.

I detta dokument avses med ”**samråd**” de förfaranden med hjälp av vilka kommissionen önskar få externa berörda parter att bidra till utformningen av politiken innan kommissionsledamöterna fattar beslut. Följaktligen omfattas följande områden inte av de allmänna principerna och miniminormerna:

- Särskilda samrådssystem om vilka det finns bestämmelser i fördragen (t.ex. de institutionaliserade rådgivande organens roll, den sociala dialogen enligt artiklarna 137 till 139 i EG-fördraget) eller annan gemenskapslagstiftning.
- Krav på samråd i enlighet med internationella överenskommelser.
- Beslut som fattas genom ett formellt förfarande för samråd med medlemsstaterna (det så kallade kommittéförfarandet)¹⁶.

Som angetts i vitboken om styrelseformerna i EU kommer de allmänna principerna och miniminormerna för samråd i framtiden att kompletteras, men inte ersättas, av två andra instrument som kommissionen för närvarande håller på att utforma:

- En uppsättning riktlinjer avseende anlåtande av sakkunniga som syftar till att samla och sprida goda rutiner. Riktlinjerna bör framför allt gälla de sakkunnigas ansvarskänsla, blandade sammansättning och integritet. De kommer att följas när kommissionen har att lösa en politisk fråga som i större eller mindre grad måste grundas på en vetenskaplig värdering¹⁷.
- En ram för en mer systematisk dialog med sammanslutningar för regionala och lokala myndigheter på EU-nivå och nationell nivå.

Dessa instrument kommer att motsvara de särskilda behov som finns inom de politikområden som berörs.

Allmänna principer

DELTAGANDE

”EU:s politiska beslut måste ha kvalitet [...]. För detta krävs bred delaktighet i hela beslutsprocessen - från beredning till tillämpning.”¹⁸

När kommissionen utformar och tillämpar sin politik måste den arbeta med bred förankring, vilket innebär att den måste ägna sig åt samråd i så stor utsträckning som möjligt. Detta gäller i synnerhet i samband med lagförslag.

ÖPPENHET OCH TYDLIG ANSVARFÖRDELNING

”[De europeiska] institutionerna bör arbeta öppnare [...] för att öka förtroendet för komplicerade institutioner.”¹⁹

”Var och en av EU-institutionerna måste förklara och ta ansvar för vad den sysslar med.”²⁰

---

¹⁶ Enligt rådets beslut 1999/468/EG.

¹⁷ Dessa riktlinjer kommer att tillämpas parallellt med miniminormerna, i synnerhet som det ofta finns behov av en dialog mellan experter och berörda parter under beslutsprocessen.

¹⁸ Vitbok om styrelseformerna i EU.

¹⁹ A.a.

²⁰ A.a.

Kommissionen anser att förvaltning och utformning av politik måste ske öppet för att människor utanför institutionerna skall förstå och ha förtroende för densamma. Detta gäller särskilt i samband med samrådsförfarandet som utgör den främsta kontakten med olika samhällsintressen.

Kommissionens samrådsförfaranden måste följaktligen också vara öppet både för dem som är direkt engagerade och för allmänheten. Det måste vara tydligt:

- vilka frågor som behandlas,
- vilka mekanismer som används för att genomföra samråd,
- vem som deltar i samrådet och varför,
- vad som påverkat besluten i samband med utformningen av politiken.

Följaktligen måste berörda parter verksamhet också vara öppen så att allmänheten har kunskap om vilka aktörer som deltar i samrådsförfarandena och hur de agerar.

Öppenhet och tydlig ansvarsfördelning är således viktiga principer för förvaltningen av organisationer när de vill bidra till utvecklingen av EU:s politik. Det måste vara tydligt

- vilka intressen de representerar,
- hur representativa de är.

Berörda parter som vill lämna synpunkter på ett politiskt förslag från kommissionen måste därför kunna lämna den information som beskrivs ovan till kommissionen och till allmänheten. Informationen bör göras tillgänglig antingen genom databasen Coneccs (om organisationerna har rätt att få tillgång till denna databas²¹ och önskar finnas med på frivillig basis) eller på annat sätt, t.ex. med hjälp av särskilda informationsblad. Om denna information inte lämnas kommer synpunkterna att betraktas som enskilda bidrag.

EFFEKTIVITET

"De politiska besluten måste vara effektiva och fattas vid rätt tidpunkt. De måste uppnå vad som krävs [...]."²²

För att samråden skall bli effektiva måste de inledas så tidigt som möjligt. Intresserade parter bör därför engageras i utformningen av politiken i ett skede då de fortfarande kan påverka formuleringen av grundläggande mål, sätten att uppnå dem,

---

²¹ Organisationer som har tillgång till Coneccs är ideella föreningar som är organiserade på EU-nivå, dvs. har medlemmar i minst två EU- eller kandidatländer, arbetar och har kunskaper inom ett eller flera av kommissionens politikområden, har en fast organisation av något slag och är villiga att i rimlig grad lämna över uppgifter om sig själva som kommissionen begär för införande i databasen eller som stöd för begäran om tillgång till den.

²² Vitboken om styrelsereformerna i EU.

resultatindikatorerna och när så är lämpligt det första utkastet till formulering av politiken. Eventuellt kan samråd behövas vid flera tillfällen.

Dessutom kommer både kommissionen och de externa berörda parterna att ha nytta av att förstå den andra partens perspektiv. Kommissionen verkar med utgångspunkt i en strategi och en politisk ram som påverkas av många faktorer. Till exempel måste den ta hänsyn till de åligganden den har gentemot övriga europeiska institutioner enligt fördragen liksom gentemot tredje land och internationella organisationer enligt internationella överenskommelser.

En förutsättning för effektivitet är respekten för proportionalitetsprincipen. Därför måste tillvägagångssätt och omfattning för ett samråd alltid stå i proportion till den påverkan som det förslag som är föremål för samrådet har och ta hänsyn till de speciella begränsningar som är förbundna med förslaget.

En bättre insikt om dessa faktorer och om hur kommissionen arbetar kommer att hjälpa externa berörda parter att ha realistiska förväntningar gällande vad som kan uppnås.

KONSEKVENNS

”Beslut och åtgärder måste vara konsekventa [...]”²³

Kommissionen kommer att se till att det finns konsekvens och öppenhet i det sätt på vilket dess avdelningar sköter sina samrådsförfaranden.

Kommissionen kommer att införa ett system för återkoppling, utvärdering och översyn inom samrådsförfarandet.

Detta skall åstadkommas genom lämplig samordning och rapportering inom ramen för kommissionens verksamhet gällande bättre lagstiftning.

Kommissionen uppmanar intressegrupperna att utarbeta ett system för övervakning av förfarandet, så att de kan se vad de kan lära av det och kontrollera att de faktiskt bidrar till ett system med insyn, öppenhet och tydlig ansvarsfördelning.

Miniminormer

A. TYDLIGT INNEHÅLL I SAMRÅDET

Alla meddelanden rörande samrådet skall vara tydliga och koncisa och innehålla alla de uppgifter som krävs för att underlätta svaren.

Informations- och samrådsdokument skall bland annat tillhandahålla följande uppgifter:

---

²³

A.a.

- En sammanfattning av samrådets sammanhang, omfattning och mål inbegripet en beskrivning av de särskilda frågor som kan diskuteras eller frågor som är av särskild vikt för kommissionen.
- Uppgifter om eventuella utfrågningar, möten eller konferenser när så är relevant.
- Uppgifter om kontaktpersoner och tidsfrister.
- En förklaring av kommissionens förfaranden för behandling av bidrag och feedback samt nästa steg i utvecklingen av politiken.
- En hänvisning till dokumentation som berör frågan om sådan inte bifogas (även, när så behövs, dokument från kommissionens avdelningar).

B. MÅLGRUPPER FÖR SAMRÅD

När kommissionen definierar målgrupperna för ett samrådsförfarande bör den se till att berörda parter har möjlighet att yttra sig.

För att garantera en rättvis behandling skall kommissionen se till att följande parter i lämplig utsträckning omfattas av samrådsförfaranden:

- De som berörs av politiken.
- De som kommer att delta i genomförandet av politiken.
- Organ som har fastställt mål som ger dem direkt intresse i politiken.

När kommissionen fastställer vilka parter som skall delta i samrådet bör den också beakta följande:

- Den mer omfattande inverkan politiken kommer att få på andra politikområden, till exempel miljöfrågorna²⁴ eller konsumentpolitiken.
- Behovet av särskild erfarenhet, sakkunskap eller tekniska kunskaper.
- Behovet av att icke organiserade intressen involveras.
- Deltagarnas bidrag i tidigare samråd.
- Behovet av lämplig balans mellan företrädarna för
  - sociala och ekonomiska organ,
  - stora och små organisationer eller företag,

---

²⁴ Artikel 6 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

- större grupperingar (t.ex. kyrkor och samfund) och särskilda målgrupper (t.ex. kvinnor, äldre personer, arbetslösa eller etniska minoriteter),
- organisationer i Europeiska unionen samt organisationer i länder utanför gemenskapen (t.ex. kandidatländerna, utvecklingsländer eller länder som är viktiga handelspartner för Europeiska unionen).

När det är lämpligt uppmuntrar kommissionen bidrag från berörda parter som är organiserade på europeisk nivå.

Om det redan finns ett formellt eller strukturerat samrådsorgan bör kommissionen vidta åtgärder för att se till att dess sammansättning väl återspeglar den sektor det representerar. Om så inte är fallet bör kommissionen överväga hur man skall se till att alla intressen beaktas (t.ex. genom andra samrådsformer).

C. OFFENTLIGGÖRANDE

Kommissionen skall sörja för lämplig publicitet och anpassa sina kommunikationskanaler för att tillgodose behoven hos alla målgrupper. Offentliga samråd med allmänheten skall alltid offentliggöras på en gemensam portal på Internet, utan att andra kommunikationskanaler utesluts.

För kontakten med den bredare allmänheten kommer en enda gemensam portal för samråd att användas, där berörda parter skall kunna hitta information och relevant dokumentation. Kommissionen kommer för detta syfte att använda webbportalen "Din röst i EU"²⁵.

Det kan dock vara lämpligt att samtidigt behålla mer traditionella alternativ (t.ex. pressmeddelanden, utskick). När det är lämpligt och möjligt bör kommissionen tillhandahålla samrådsdokumenten i alternativa format, så att de i större utsträckning blir tillgängliga för personer med handikapp.

D. TIDFRISTER FÖR DELTAGANDE

Kommissionen bör se till att det finns tillräckligt med tid för planering och svar på inbjudningar och skriftliga bidrag. Kommissionen bör sträva efter att ge parterna minst åtta veckor på sig att svara i samband med skriftliga offentliga samråd och att informera om möten senast 20 arbetsdagar i förväg.

Huvudregeln är att de som deltar i kommissionens samråd ges tillräckligt med tid för förberedelser och planering.

När det gäller samrådsperioderna bör man finna en rimlig balans mellan behovet av tillräckligt med information och behovet av snabba beslut. I brådskande fall eller då intresserade parter redan har haft tillräckliga möjligheter att ge uttryck för sina åsikter kan perioden kortas.

---

²⁵ <http://europa.eu.int/yourvoice>

Å andra sidan kan en period på mer än åtta veckor vara nödvändig för att hänsyn skall kunna tas till

- europeiska eller nationella organisationers behov av att rådfråga sina medlemmar innan de kan lämna samstämmiga bidrag,
- vissa befintliga bindande instrument (detta gäller framför allt anmälningsskrav enligt WTO-avtalet),
- ett visst förslags egenskaper (t.ex. på grund av de berörda parternas olikheter eller frågans komplicerade karaktär),
- huvudsakliga semesterperioder.

När tidsfristen för inlämnande av kommentarer har gått ut kommer kommissionen att avsluta samrådet och fortsätta med nästa steg i förvaltningsprocessen (t.ex. förbereda kommissionsledamöternas beslut).

E. BEKRÄFTELSE OCH FEEDBACK

Inkomna bidrag bör bekräftas genom mottagningsbevis. Resultatet av det offentliga samrådet bör presenteras på webbsidor som är länkade till den gemensamma portalen på Internet.

Beroende på antalet kommentarer och tillgängliga resurser kan en bekräftelse ske i någon av följande former:

- Ett individuellt svar (via e-post eller i pappersformat).
- Ett kollektivt svar (via e-post eller på kommissionens gemensamma samrådsportal på Internet. Om kommentarer läggs ut på den gemensamma portalen inom 15 dagar betraktas det som ett mottagningsbevis.)

Bidragen kommer att analyseras noggrant för att undersöka om och i vilken utsträckning de åsikter som kommer till uttryck kan beaktas i förslagen till politik. Bidrag i offentliga samrådsförfaranden kommer att offentliggöras på den gemensamma portalen. Resultaten av andra former av samråd bör så långt det är möjligt också vara tillgängliga för allmänhetens granskning på den gemensamma portalen på Internet.

Kommissionen kommer att ge lämplig feedback till de parter som svarar och till allmänheten. Därför kommer den motivering som bifogas lagstiftningsförslag från kommissionen eller meddelanden från kommissionen efter ett samrådsförfarande att innehålla resultaten av samrådsförfarandet liksom en beskrivning av hur det har genomförts och hur resultaten beaktats i förslaget. Dessutom kommer resultaten av samråd som genomförts inom ramen för konsekvensanalysen att sammanfattas i rapporter om den berörda frågan.

BILAGA

Förteckning över bidragsgivare (KOM(2002)277)

Regeringar

Medlemsstater

Tyskland

Sverige

Storbritannien

Icke-medlemsstater

Förenta staterna

Privata sektorn

Europeiska organisationer

Arbetsgivarorganisationer:

UEAPME   European Association of Craft, Small and Mediumsized Enterprises

UNICE   Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe

Handelskamrar:

EU Committee of the American Chamber of Commerce

EuroChambres

Branschorganisationer:

ACE   Architects' Council of Europe

EuroCommerce

ESBG	European Savings Banks Group
EWLA	European Women Lawyers Association
FEE	Fédération des Experts Comptables Européens
PGEU	Pharmaceutical Group of the European Union

Organisationer för tjänsteleverantörer och producenter:

AIG	Advertising Information Group
AIM	European Brands Association
AMDEA	Association of Manufacturers of Domestic Appliances
BIPAR	European Federation of Insurance Intermediaries
CEA	Comité Européen des Assurances
CEPF	Confédération Européenne des Propriétaires Forestiers
CEPS	European Confederation of Spirits Producers
Coalition on Fair Trade	
EFCO&HPA	European Federation of Camping Organisations and Holiday Park Associations
FEDIAF	Fédération européenne de l'industrie des aliments pour animaux familiers
HOTREC	Hôtels, Restaurants et Cafés en Europe
WFA	World Federation of Advertisers

Nationella organisationer

Arbetsgivarorganisationer:

CBI	Confederation of British Industry (UK)
EEF	Engineering Employers Federation (UK)
REC	Recruitment and Employment Confederation (UK)

Handelskamrar:

BCI	Birmingham Chamber of Commerce & Industry (UK)
WKÖ	Wirtschaftskammer Österreich (A)
DIHK	Deutscher Industrie- und Handelskammertag (D)

Branschorganisationer:

BFB	Bundesverband der Freien Berufe (D)
BStBK	Bundessteuerberaterkammer (D)

Organisationer för tjänsteleverantörer och producenter:

AA	Advertising Association (UK)
BAB	Bureau de l'Agriculture Britannique (UK)
BBA	British Bankers' Association (UK)
BRC	British Retail Consortium (UK)
CDV	Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft (Organisation för försäkringsbranschen i Tyskland) (D)
LIBA	London Investment Banking Association (UK)
NAM	U.S. National Associations of Manufacturers (US)
NEMA	National Electrical Manufacturers Association (US)

NNR   Näringslivets Nämnd för Regelgranskning (S)

Smallbusiness Europe (UK)

Övriga:

BAK - Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte/Bundesarbeitskammer (A)

Small Business Council UK (UK)

Företag

Barclays

The Boots Company

Telefónica

RPA Risk & Policy Analysts

Icke-statliga organisationer

Europeiska organisationer

Konsumentskydd:

BEUC   Europeiska byrån för konsumentorganisationer

Miljösektorn:

EEB   European Environmental Bureau

EPRO   Environment Platform for Regional Offices

IFN   Friends of Nature International

Den sociala sektorn:

Caritas Europe och Eurodiaconia

CEDAG European Council for Voluntary Organisations

ESAN Le réseau européen d'action sociale

Social Platform

Familj och ungdom:

COFACE Confederation of Family Organisations in the European Community

Medborgerliga rättigheter:

ECAS Euro Citizen Action Service

Nationella organisationer

Polish NGO Office (PL)

CA Consumers' Association (UK)

NCC National Consumer Council (UK)

NCVO National Council of Voluntary Organisations (UK)

FMR Forum Menschenrechte, European working group (D)

Regionala och lokala intressen

Europeiska organisationer

CEMR Europeiska samarbetsorganisationen för kommunala och regionala myndigheter

CPMR Peripheral Maritime Regions of Europe

Eurocities

Group of European Regions

Nationella organisationer

ALFRA	Finlands kommunförbund (FIN)
DStGB	Deutscher Städte- und Gemeindebund (Tysklands stads- och kommunförbund) (D)
EERA	East of England Regional Assembly (UK)
LGIB	Local Government International Bureau (UK)
Provincia di Pordenone (I)	
Region de Murcia (E)	
Region Skåne (S)	
Scottish Executive och COSLA (Convention of Scottish Local Authorities) (UK)	
WOSEC	West of Scotland European Consortium (UK)

Kyrkor och samfund

Europeiska organisationer

CEC	Church and Society Commission of the Conference of European Churches
COMECE	Commission of the Bishops Conferences of the European Community

Nationella organisationer

Diakonisches Werk der Evangelischen Kirche in Deutschland (D)	
EKD E	vangelische Kirche in Deutschland (D)

Tankesmedjor och forskningsinstitut

EPF European Policy Forum

Risk Forum of the European Policy Centre

Enskilda bidrag

Mark Boleat

Ulrich Paetzold

Övriga

Euro Info Centre network

Hungarian-Swedish Advanced Quality Management Associates International